

Ivan Petrus Adriaenssens, *Afspraak in Nieuwpoort*

(Uitgeverij Lannoo: Tielt, België
2011), 132 blz., € 19,99.

Het is 1 november 1914. Het is even rustig aan het front bij Nieuwpoort. Aan de verwoeste haven, waar de sluizen zijn opengezet om het gebied te inunderen, ontmoeten drie jonge mannen elkaar: een Belg, een Engelsman en een Fransman. Ze lopen wat rond, bekijken de schade en spreken, zodra de granaten weer vallen, af om elkaar tien jaar nadien, bij leven en welzijn, op deze plek weer te ontmoeten. Dan gaan de drie weer terug naar hun eigen onderdeel, de verschrikkingen van de oorlog weer in.

Het tegelijkertijd in drie talen uitgegeven *Afspraak in Nieuwpoort* is gebaseerd op waargebeurde verhalen. Striptekenaar Ivan Petrus, die eerder al een oorlogsdagboek van een soldaat aan het IJzerfront schreef, brengt vier bestaande verhalen samen. Het is het verhaal van de *Fusilier Marin* Jean-Marie Philippe de Blic, de Belg Raoul Snouck, de Britse dichter/luitenant T.E. Hulme en George Sheldon, die niet aanwezig is aan de

haven, maar later door Hulme van de afspraak op de hoogte wordt gesteld. Petrus - hij stelt zich zo voor - heeft de schaarse informatie gebruikt, maar heeft het ook gefictionaliseerd, omdat veel niet bekend is. Het boek heeft drie enorme pluspunten: de authenticiteit, de prachtige illustraties en 'de herdenking'. De illustraties in hun sepia/grijstinten zijn net afdrucken van glasplaat negatieven, zo mooi. Alleen de inslagen van de *obussen* worden in vurige tinten afgedrukt. De detaillering is geweldig, de schaduwen levensecht; Petrus is een meester in het afbeelden van vernietigde bouwwerken (maar minder in personen). Een minpunt: de afstekende, te witte, tekstballonnen. Deze hadden beter kleiner en met een lichtgrijze achtergrond gemaakt kunnen worden.

Op 1 november 1974 - het boek opent er mee - staan twee mensen aan de haven: een oude man en zijn kleindochter. Zes jaar later overlijdt de laatste overlevende. Dertig jaar later staan de derde en vierde generatie er weer. Ik krijg dan een brok in mijn keel.

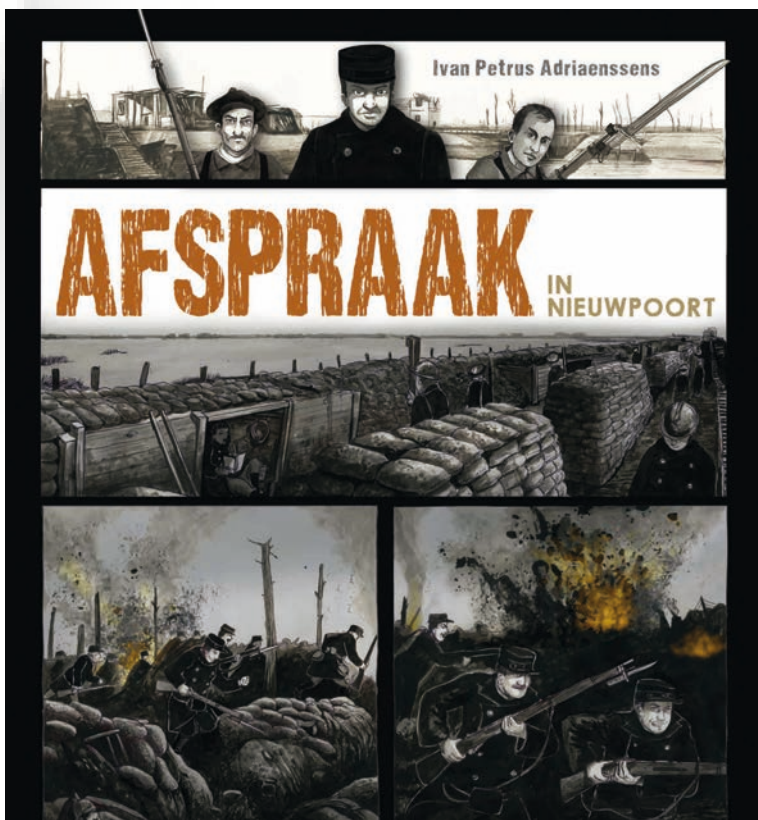
Ger Jan Onrust

Hadassa Hirschfeld, *Kernpunten van het Israëlish-Palestijns conflict*

(Uitgeverij Aspekt/CIDI –
informatiereeks: Soesterberg, 2011),
170 blz. € 19,50.

De kranten staan tegenwoordig vol met berichten over demonstraties in het Midden-Oosten. De gewone bevolking wil van haar heersers af en inspraak hebben. Maar als de burgers in de buurlanden van Israël inderdaad stemrecht zouden krijgen zou dit wel eens kunnen betekenen dat hun houding ten opzichte van het Israëlish-Palestijns conflict drastisch zal veranderen. Egypte heeft bijvoorbeeld na het vertrek van Mubarak de grens naar Gaza opengesteld zodat de Palestijnen daar ongehinderd consumptiegoederen en wapens kunnen invoeren.

In deze tijd van nieuwe politieke verhoudingen in het Midden-Oosten is het nuttig om te kijken hoe misschien wel het grootste probleem in dit gebied ook alweer is ontstaan. Hadassa Hirschfeld heeft de geschiedenis van het Israëlish-Palestijns conflict overzichtelijk beschreven. Ze begint in 1882 wanneer de eerste immigrantengolf van Russische Joden naar Israël op gang komt en bespreekt uitgebreid het jaar 1897 als Theodor Herzl in Basel het eerste Zionistische Congres toespreekt. In die tijd was er veel antisemitisme in Europa, er waren pogroms in Rusland, een eigen land zou voor de joden een uitkomst zijn. Bij aankomst in Palestina werd de eerste groep Russische Joden niet enthousiast ontvangen door de Palestijnen, maar er was hoop en optimisme dat deze houding weldra zou veranderen. Herzl had over een multicultureel land gesproken, met welvaart en gelijke rechten voor iedereen. Ruim honderd jaar later is dit wel gerealiseerd, maar

het multiculturele element bestaat vooral uit de zeer diverse Joodse bevolking die vanuit de hele wereld in Israël haar thuishaven vond. Vanaf 1947, toen de VN Resolutie 181 aannam met het advies het mandaatgebied Palestina in te delen in een Joodse en een Arabische staat, is er sprake van een burgeroorlog met de Arabische Palestijnen. Daarnaast hebben de buurlanden - al dan niet gezamenlijk - geprobeerd Israël aan te vallen. Met verschillende landen heeft Israël inmiddels wapenakkoorden gesloten. Naar idee van Hirschfeld zijn er ook momenten geweest waarop beide partijen tot overeenstemming hadden kunnen komen. In 1995 zouden Jitschak Rabin en president Assad (Syrië) dicht bij een overeenkomst zijn geweest. En in 2007 waren premier Olmert en premier Abbas van de Palestijnse gebieden niet ver verwijderd van een vredesakkoord.

Belangrijke obstakels blijven de twisten over de grenzen, de status van Jeruzalem en de Palestijnse vluchtelingen (maar liefst 3,5 miljoen Palestijnen eisen recht op terugkeer).

Kernpunten van het Israëlisch-Palestijns conflict is een bijzonder handig boekje om te raadplegen bij behandeling van het Midden-Oosten in de bovenbouw. Er hoort ook een lesbrief bij met suggesties over hoe het materiaal in de klas kan worden behandeld.

Joke Noordstrand

Koning Abdullah II van Jordanië, *Onze laatste kans*

(De Bezige Bij: Amsterdam 2011), 349 blz., € 19,90.

In het tiende jaar van zijn regering begon koning Abdullah II van Jordanië aan *Onze laatste kans*, een boek over wat het meest fundamentele conflict in het Midden-Oosten lijkt: de kwestie Palestina. Hiermee treedt hij in de voetsporen van zijn vader, Hoessein, die in zijn regeringsperiode omstreeks dezelfde tijd een werk (*Uneasy Lies the Head*, 1962) het licht liet zien. Het is typisch om te zien welk een richtinggevende rol vader Hoessein speelt in het verhaal van Abdullah. Het boek beschrijft niet alleen dat beide koningen begaan waren met het vredesproces, maar belicht met name de rol die beide mannen hebben gespeeld in de toenadering tussen verschillende partijen in het vredesproces. De titel *Onze laatste kans* doet, evenals de monarchale status van de auteur, verwachten dat een doorwrochte visie op het conflict tussen Israël's en Arabieren uiteen wordt gezet. Ook de ondertitel *Streven naar vrede in gevaarlijke tijden*, schept de verwachting dat het driehonderdvijftig pagina's tellende boek een visie, of een 'derde weg' biedt. Helaas is niets minder waar. Als een ware promotiefilm van de koning, zijn vader, hun heerschappij en van het land Jordanië glijden de eerste driehonderd pagina's de pupillen binnen. De lezer neemt eigenlijk een verkapte, doch vermakelijk anekdotische autobiografie van Abdullah tot zich. Natuurlijk komt het contact tussen de Israël's en de Palestijnse partijen aan bod, maar alles is verweven in het levensverhaal van de koning. Tussen de regels door - waarin Abdullah's scholing in het westen, zijn bezoeken aan Irak (waar hij met bevreesde ogen Uday en Qusay Hoessein beziet) en

de vakantiekiekjes van zijn gezin de revue passeren, wordt dan toch geschreven over het conflict dat zich in de naburige staat voordoet. Uiteindelijk bepleit hij de tweestaten-oplossing waarover de details nader besproken dienen te worden, maar die volgens hem moeten leiden tot een 'zevenenvijftigstaten-oplossing', omdat het vrede brengt met zo veel Arabische en moslimlanden. Bijzonder aan *Onze laatste kans* is dat de auteur zich vanwege zijn positie kwetsbaar opstelt door uitspraken te doen over een conflict dat bij verschillende partijen zeer gevoelig ligt. In plaats van een voorstel is het werk een oproep tot

vrede. En misschien wel een oproep specifiek gericht tot het westen. Abdullah vestigt zijn hoop op de grote mogelijkheden, en in het bijzonder op de Verenigde Staten. Hij bewandelt een smalle weg door zo nu en dan voorzichtige kritiek te hullen in evenveel complimenten aan de geadresseerde. Hij wil voor een groot deel van de Arabische wereld spreken en laten zien dat men vóór alles, genoeg heeft van oorlog.

Robert Boonstra